

Rassegna di morale e diritto diretta da Msgr. Silvio Romani anno I. (1935), nro 2, 3, 4. Roma, Via Machiavelli 50.

Pod uredništvom S. Romani, profesora civilnog prava na rimskom učilištu Apollinare izlazi od prošle godine ova revija, koja svoj krug čitatelja traži među talijanskim svećenstvom u prvom redu, a zatim među laikatom s pravnom naobrazbom. Već radi toga obzira se ne može opredijeliti za isključivo stručni i strogo naučni karakter, nego pokraj naučnoga ujedno za instruktivan i naučno-popularan način pisanja. Ali i u tom će smjeru ovakova revija izvršiti svoj utjecaj u pozitivnom smislu. Pitanja morala i prava su na dnevnom redu, pa ih treba rješavati uvijek pod vidom vječnih principa, u suglasju s pozitivnim odredbama Crkve a i države u koliko se sama tih principa pridržava i u koliko ih uvažava. — U prvom se godištu (broja 1. nismo primili) ističe prilozima urednik R. Romani. Od njega su dobre radnje: *Le basi della morale e diritto* u sva 4 broja, gdje tumači osnovne pojmove, historičke činjenice, potrebu osvrta na Krista kao središte povjesnih zbivanja i sl. Slijede zatim članci: *Elementi di teologia morale*; *La genesi psicologica del problema morale*; *I presuposti razionali del problema morale*; *Principi di diritto*; *Aspetti e problemi del lavoro* i jedna održana konferenca pod naslovom: *Il card. D'Annibale moralista e giurista del secolo XIX.* — Vrijedno je spomenuti osim ovih priloga radnju A. Mancini: *La causalita per se e per accidens dell atto volontario con riferimento all' aborto per isterectomia*, nastavak autorove dispute s prof. Vermeerschom, u kojoj zastupa mišljenje p. Gemellija: da se uterus plenus u slučaju akutne bolesti n. pr. raka ne smije operirati ni smatrati slučajem, gdje bi abortus uslijedio per accidens. Vrlo je dobar prilog liječnika Gualdi pod naslovom: *Razzismo ed eugenica.* — Bibliografija je obilno zastupana, ponajviše domaćih talijanskih autora, a nešto francuskih.

Pothvatu prof. S. Romani želimo najbolji uspjeh!

A. Ž.

Grabmann Martin: Geschichte der katholischen Theologie seit dem Ausgang der Väterzeit, Freiburg i. B. 1933. 8°, str. XIII + 368.

To je prva povijest katoličke teologije poslije prikaza, koji je Scheeben uvrstio u svoje djelo »Handbuch der katholischen Dogmatik« I., kao uvod. Nema sumnje, da je M. Grabmann čovjek, koji se smio odvažiti na taj teški posao. Dosadaniji njegovi radovi ga na to ovlašćuju. Sasvim tim ovakova kratka povijest katoličke teologije jedva da može zadovoljiti. Još, još za period srednjega vijeka, pa tamo do konca 16. vijeka. Ali od vremena izuma tiska, pa dalje, ovakav pokušaj mora ostati nepotpun s razloga, što postaje jednostran. Tako je i kod Grabmanna za taj period zastupana samo njemačka teološka nauka, nešto talijanska i francuska. Svi su ostali slabo ili nikako zastupani.

Slavenski su narodi došli zajedno s Ugarskom. A o njima, kad nije mogao bolje, nije trebao ni onako jedno izvijestiti. Izlaze doista kao bogalji u tom čitavom sklopu, dok mi dobro znamo, da se i kod slavenskih naroda radilo i stvaralo na tom polju. Ne obaziremo se na ostale slavenske narode; samo za nas ističem, da je došao jedan jedini teolog u obzir dr. Josip Stadler, ali i taj figurira kao Madžar! (str. 249).

Nije sva krivnja ni na Grabmannu. Ona leži i na nama. Mi se nismo pobrinuli, da stranom naučnom svijetu pružimo na kojem njima pristupačnom jeziku jednu povijest našega teološkoga rada kroz vrijeme od 17. vijeka do danas. Mi čak ni za sebe nemamo takovog djela! Imamo samo pojedinačne odlomke rasijane na sve strane. Eto polja rada za naše mlade doktore teologije, kojih imamo lijep broj! Neka istražuju ovo neobrađeno polje i neka ispune praznine, koje čekaju na radnike! A. Ž.

Т. А. Иљинскии: Опыт систематическои Кирилл-Методиевскои библиографии. Под редакциеи и с дополнениами М. Т. Попружеска и ст. М. Романскогo. (Българска Академиа на наукитѣ) Софиа 1934 стр. 302 цена 200 лева.

Život sv. slavenskih prosvjetitelja tako je vezan s kulturnim životom cjelokupnog slavenstva, da se jedan od drugoga ne može rastaviti. Zato se ćirilo-metodsko pitanje ne odnosi samo na ličnost sv. braće, nego ono pretstavlja cijeli sklop jezičnih, književnih, kulturnih i religioznih problema. Sto godina slavenske nauke dalo je toliko umnih radova i u većim djelima i u naučnim člancima rasijanim po svim mogućim časopisima, da se i najboljem stručnjaku vrlo teško snaći. Profesoru moskovskog univerziteta G. A. Iljinskom uz pripomoć dvaju njegovih sunarodnjaka Popruženka i Romanskog, također profesora u Sofiji, pošlo je za rukom sastaviti jedan iscrpan popis i praktičan pregled ćirilo-metodske literature. U svojoj skromnosti oni su taj popis nazvali samo *покушајем*, ali u stvari on je nešto mnogo većega, on je pravi priručnik ćirilometodske bibliografije, sastavljen sistematičnošću i maksimalnom točnošću.

Cijela se knjiga dijeli na dva dijela. Pred njima je predgovor i uvod. Prvi dio obuhvata naučnu literaturu, a drugi popularnu. U prvom dijelu imade tri odsjeka. Prvi odsjek donosi književnost, koja obraduje povijest sv. Ćirila i Metodija. Tu su naznačeni latinski, grčki i slavenski izvori, pa literatura, koja se tiče pojedinih momenata i epizoda iz života sv. braće. U drugom je označena kulturno prosvjetna djelatnost njihova. U detalje je iznesena literatura, koja se tiče pronalaska slovenske azbuke, zatim literarna djelatnost Ćirila i Metodija kao što su: prijevod sv. Pisma, prijevod bogoslužbenih knjiga, poučnih i pravničkih, samostalni i sporni njihovi spisi te izgradnja staroslavenskoga književnog jezika. Treći odsjek obrađuje ćirilometodijsku kulturu; na zapadu među Moravljanima, Slovacima, Ćesima, Lužičkim Srbima i Poljacima; na jugu među Bugarima, Srbima, Hrvatima i Slovencima; na sjeveru među Rusima.

U drugom dijelu obradena je propovjednička katol. i pravosl. bibliografija, pa razni prigodni i jubilejni spisi.

Knjizi je još dodan potpun registar imena pisaca, čija su djela zabilježena, a svega ih ima 3385.

Kao plod 20-godišnjeg marnog rada knjiga je pouzdani vodič u svim pitanjima kako crkvene povijesti među Slavenima tako i razvoja slavenskih jezika. Zato ona ima veliku važnost za istoričara i za lingvistu. Ona će olakšati mnogom istraživaocu posao time, što neće trebati da gubi